ԺԸ. ՏԱՐԻ ՁԵՎ 1511 (Ն. Տ.) 7 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1895 — 26 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1895 — 20 ՃԷՄԱԶԻԼ ԷՎՎԷԼ 1313 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՐԵՒ ԻՄԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ

Դպրոցական, Կ. Պոլիս

درعليه ده غلطه ده آره‌ولك غزته‌سى ادارەسنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներ Տարեկան » ֆրանկ	56
» » Վեցամսեայ » »	28
Ընտիր թղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաղառագ թղթատարի ծախքը միւսներնայ	Դրուշ 50

Խմբագրութիւնս ստացուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հեռաւոր տեղի տպագրական մեքենաներով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ԿԿԱՅԵԱԼ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՆԵՐ

Ամասեան էֆէնտիի մահուամբ, զոր ծանուցինք երէկ, կ'անհետանայ վերջինն այն դէմքերէն որոնք կը ներկայացուցէին՝ իբր կէս դար առաջ Ֆրանսայի մէջ երկրագործական ուսման հետեւող հայ ուսանողներն։

Զարս էին, եթէ չենք սխալիր, այդ անդրանիկ վկայեալները. Ազաթոն Գրիգոր էֆ., Խաչիմարաճեան Դէորգ էֆ., Թիւրսիւզեան Յովհաննէս էֆ. և Յակոբ էֆ. Ամասեան, որոնք յաջորդաբար փարուն կերպով աւարտեցին Կրմնեանի երկրագործական վարժարանին շրջանն ու գործնական ուսումնասիրութիւններ կատարելէ ետք՝ եկան իրենց հմտութիւնը արդիւնաւորել զանազան պաշտօններու մէջ։

Ազաթոն անունը նշանաւոր եղաւ այդ խումբին մէջ. Ամասեան ու Խաչիմարաճեան ալ անձանօթ չի մնացին, ժամանակին պահանջներուն ու իրենց տրուած սահմանին մէջ օգտակար դառնալով երկրագործական հիւղին։

Եւ հիմա, մեր ուշադրութիւնը կը դառնայ երկրագործական ուսմունքներուն ընծայուած կարեւորութեանը վրայ զոր հետզհետէ ըմբռնեցին ու կ'ըմբռնեն հայ երիտասարդներն որոնք Եւրոպա կ'երթան՝ իրենց ասպարէզ մը ընտրելու։

Բժշկութեան ու իրաւագիտութեան հետեւողներուն կը հաւատարի՞ սակայն անոնց թիւը. չենք կարծեր, թէեւ վիճակագրութիւն մը չունինք ձեռքերնիս։ Եւ հիմա այս տարակոյսին հետեւանքով է որ պէտքը կը զգանք խօսելու այս նիւթին վրայ։

Երկրագործութիւնը, իբրեւ մասնագիտութիւն, նուազ դժուարին չէ քան ուրիշ ուսմունքներ, և թերեւս մէկ քննիչներէն աւելի բազմաճիւղ. ու նոյնքան պատուաւոր ալուեաս մը որքան փաստաբանութիւնը, բժշկութիւնը, գեղարուեստը. բայց սովորաբար, պատանին որ կ'աւարտէ թաղային դպրոցի մը կամ բարձրագոյն վարժարանի մը շրջանը, աչքը այս երեքէն մէկուն կը յառէ, եթէ չի պիտի ըլլայ խանութպան, արհեստաւոր, տժարակալ եւ այլն։ Գրականութիւնն կամ ուսուցչութեան հետեւիլ ուզողները բացառութիւն կը կազմեն, որոնց հակումը բացորոշ կը յայտնուի կանուխէն։

Իսկ երբ տղան, ուշիմ ու աշխատասէր, մասնաւոր հակում մը չի զգար այս կամ այն ասպարէզին համար և ծնողքը բարգաւաճ վիճակի մէջ՝ ինք ընտրութիւն մը ընել կը խորհի, հաղուագիւտ կերպով կը յիշէ երկրագործական վարժարանները։ Սովորութեան կամ հետեւողութեան խնդիր է այս, զոր կարելի է բարեփոխել։

Այսօր ունինք բաւական թուով վկայեալ երկրագործներ, հանրային պաշտօններու մէջ կամ ազարակային աշխատութիւններով պարապող, որոնց ամէնքն ալ կը գոհեն արդիւնալից կերպով և գոհ իրենց վիճակէն։ Եթէ մէկ կողմէ կը փափագինք զանոնք հետզհետէ աւելի բազմացած տեսնելու, միւս կողմէ չենք վարանիր յայտնելու թէ արդէն իսկ ասպարէզին մէջ գտնուողները կրնան նաեւ այլապէս օգտակար հանդիսանալ՝ գիրքերու, հանդէսներու կամ օրագիրներու միջոցաւ հանրութեան հաղորդելով իրենց հմտութիւնն ու փորձառութիւնն այն մասերը որոնք դիւրամատչելի են երկրագործ ժողովուրդին և ուսկից կրնայ բան մը սորվիլ մշակը, ագարակապանը, դաշտային բանուորը, պարտիզպանը։ Երկրագործական հրատարակութիւնները քիչ տեղ բռնած են մեր մամուլին մէջ. ընդհակառակը շատ պէտք կայ անոնց։ Ամասեանի համար՝ մեր բարիքան թղթակիցը—փրքրեւ անոր վարիմի ընկերը ու բարեկամը—կ'ըսէ թէ, թէեւ անիրոնի աշխատաւոր մը և հմուտ՝ սակայն տող մը բան հրատարակած չէր. եւ կառաջարկէ որ անոր թղթած ձեռագիրները հրատարակուին։

Նորերէն անոնք որ կը հետեւին այն ասպարէզին որուն կարապետներն եղած են մեր մէջ Ազաթոններ ու Ամասեաններ, աւելի գործանական ու հանրութեան պէտքերուն աւելի համապատասխան չի՞ պիտի դտնեն՝ օրը օրին ծանօթացուցնել երկրագործական նորագոյն դրութիւնները որոցմէ կրնայ օգտուիլ հողագործ ժողովուրդը, քան ձեռագիրներու դէպ մը թողուլ—եթէ երբէք ուզեն գրել—իրենց ծերութեան օրերուն համար։

Տ.

ՇԱՐԱԿԱՆԸ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՄԷՋ

Հոկտ. 15ի կիրակին գոհաբանական պաշտօնի նուիրուեցաւ Պարտիզակի բաղդքական հասարակութեան մասնաւորին մէջ։ Սիրալի էր լսել՝ երեքին վէճերով բաժնուած երկու համատեղիչ հասարակութեան բերանքներէն վեր դէպ ի Եհովայի շափելոյ աղօթք թռչող հոգեղէն երգը. Աստուա՛ծ ո՛—սոյն՝ որ առաջին անգամ Թրթռացած է Հայ Եկեղեցւոյ Դաւիթին՝ Շնորհալիին հոգեսաւոր քնարին վրայ։ Ներկաներէն մէկուն հարցուցի.—ի՞նչպէս գտար Աստուա՛ Լուսոյն։—Արցունքս եկաւ, աս էր իր պատասխանը։ Այո՛, արտասուեց ան ու արտասուեցին շատերը. զի կէս դարէ հետէ կրօնային գանձի մը տիրացող բարեպաշտներու որոնն ուրախութեան յորդահոս գետ մը անցած է այդ պահուն։ Սրտերու գրկախառնո՛ւմը հապա, որ տեղի ունեցաւ ծայրագոյն հրճուանքի այդ վայրկեաններուն։

Վայրիկ մը կանգ առնենք հոս ու մտածենք։ Ատեն մը կար ուր Լուսաւորչականք կը կարծէին թէ ամէն ինչ որ նոր է՝ գէշ է. բողոքականներուն համար ալ ամէն ինչ որ հին էր՝ գէշ էր։ Հիմա այսպէս չէ։ Ընտրողական ոգին երկու հասարակութեան մէջ ալ մուտ գտած է։ Երկուքին ալ վարիչները պարտին կրօնական ազատամիտ և քրիստոնէական նոր ուղղութիւններ տալ իրենց հոգեւոր հօտին։

Երկու հաշտարիւն ու սիրեցեալ ժողովուրդներուն համար ընելիք բարոյական յառաջդիմութիւններ կան։

Այս անգամ մէկ առաջարկ և ան ալ բողոքական հասարակութեան։ Բնդունիլ՝ ընտիր չաբականներ՝ իրենց երգերուն կարգին մէջ։ Գիտեմ ծանր առարկութեան մը պիտի հանդիպիմ. Շարականներուն գեղուն է ան, որքան վսեմ ու գմայելի նո՛յնքան մթին անիմանալի։ Սակայն այս անտեղութիւնը դէթ չափով մը դարմանելի է։ Շարականները կրնան երգուիլ քիչ անգամ, ան ալ, ըստ իս, հանդիսաւոր առթներու։ Եւ որպէս զի ատոնք խուժ ու դուժ չի հնչեն—բառերուն ու ձեւերուն համար է խօսքս,—կրնայ պատրաստուիլ շարակնոց մը ուր ամենափոքրն երգելի շարականներ՝ հանդէպ ունենալով թարգմանութիւնք։ զլբ.ոյթիկ եռեւեր ալ բառարանիկ մը։ Փափաքելի է որ տրամով ու քանակով հարուստ մերազնեայ մը բարեհաճէր այսպիսի գործի մը պատրաստութեան ու ապագրութեան ծախքն յանձն առնել և քանի մը հազար օրինակ ցրուէր այդ գործէն հայ ժողովրդեան երկու կամ աւելի մասերուն մէջ։ Արդէն կան տեղեր ուր ամէն կիրակի բաղմաթիւ հայ տիկիններ եկեղեցիներու մէջ կը դուսարուին Ս. Գիրք կարդալու և Շարական երգելու համար. ատոնք ալ պէտք ունին դիւրաւար ու հասկնալի երգարանի մը։

Ս. Մ. ԳԱՍԱՊԵԱՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑ

Առաջիկայ 1896 տարիին Ժողովրդական Տարեցոյցը հրատարակուեցաւ Նշան էֆ. Պերպէրեանի կողմէ, նախորդ երկու տարիներու տարեցոյցներուն դիրքովը, բայց ազահագոյն անոնցմէ աւելի ճոխ պարունակութեամբ։ Անցեալ օր խմբագրականով մը պարզուեցաւ տարեցոյցներուն և ընդհանրապէս օրացոյցներուն օգտակարութիւնն ու օր ըստ օրէ աւելի ընդհանրացում գտնելը։ Բազմամեայ տպարանապետ ամեն տարի կը փութայ ի լոյս ընծայել իր տարեցոյցը։ Հնարելով որ առաջին երկուքը պէտք եղած բաշխելը գտած չըլլան, պարզապէս գոհացութիւն մը յանձն առնելով։ բայց Պերպէրեան էֆէնտին իրաւունք ունի չվհատելու, վասն զի կարելի է սպասել որ ամեն օրինաւոր նորութիւն բաղձացուած ընդունելութիւնը մէկէնմէկ, մէկ օրէն միւսը գտնայ հասարակութեան մը մէջ, որուն զրական ճաշակը դեռ այն ատաՓեան զարգացած չէ և տարիներու վարժութեան կը կարօտի պէտք եղած զբաղնահատումով վարձատրելու համար այսօրինակ օգտակար հրատարակութիւններ։

Առաջին անգամ բանալով 96ի տարեցոյցը՝ նախ չէ թէ Փանսեանի գոհարներէն մէկը կը հանդիպի աչքիս (որ ներդրութիւնը կը խնդրեմ). այլ Զատիկ տօնին շատ կանուխ գալը. մարտ 24ին պիտի կատարենք կարմիր հաւկիթի տօնը. ու կը մտածեմ որ եղանակը դեռ մեղմացած չպիտի ըլլայ այն ատեն ու բալթիներով ու կրկնակոշիկներով պիտի փոխանակուին աւանդական այցելութիւնները։ ու կը մտածեմ նաեւ որ, այս պատճառով իսկ, գալ տարի ամեն տարիէ աւելի մեհեարները պիտի յանձնին Ագ. հիւանդանոց, անոնց կողմէ որ աւանդական այդ սովորութիւնը յարգելու կը թերանան, թերութիւն մը որ այնքան օգտակար կը հանդիսանայ ազգին խղճալի պատասխանատուներուն։

Տարեցոյցը իր բաղմակողմանի պարունակութեամբը առտնին աքանչելի գիրք մը կրնայ համարուիլ՝ ինչ որ ուզես կայ մէջը. առողջապահութիւն, տնտեսութիւն, գիտական ծանօթութիւններ, օգտակար պատուէրներ զանազան պէտքերու համար, պարտիզպանական գիտելիք, բահեկան վիճակագրութիւններ, հարուստի կապուստի վերաբերեալ առողջապահկի պատուէրներ, տնական ըմպելիք և ուտեստ պատրաստելու եղանակներ, հետաքրքրաշարժ վէպիկներ, պատմութիւններ, զուարճալիք, աշխարհի այլ և այլ շահեկան վայրերու նկարագրութիւններ, բանաստեղծութիւններ, վերջապէս այնքան առատ ու այլազան նիւթ որ ժողովուրդի ամեն դասակարգ իրեն ճաշակին համաձայն բան մը կը գտնէ անոր մէջ՝ հետաքրքրուելու, օգտուելու, խնդալու, զբաղուելու համար։

Դարձեալ տարեցոյցին կը պարտինք տարին անգամ մը Ազիզպաշի մէկ քանի հարուստ ոտանաւորները վայելելու հաճոյքը։ Երեք բանաստեղծութիւն ունի նոր տպագրութեան մէջ։ Երեքն ալ ժողովրդական բարի սիրուն պատկերներ են՝ բանաստեղծին ճաշակի զբչին տակ շողուն յանգերու շրջանակի մը մէջ ընդերկրուած։ Ամբակում աղբար բաղնիքը՝ Գոյսոյ անմոռաց երկրաչարժէն քաղուած գողտրիկ դրուագ մը. Ամբակում աղբարը, զրպանը պարապ ողորմելի մարդուկ մը, հրատապ տաքուն արիւն քրտինք մուած կը հանդիպի բաղնիքի մը, ուր կը մնայ՝ համարձակութեամբ։ «Աստուած կ'ողորմի» կ'ըսէ ու կը լուացուի. կիրակը կը քաշէ, կը հագուի, դուրս պիտի երթայ. «Աստուա՛ծ, հառաչեց, տո՛ւր ինձ հինգ դրուշ.— կամ համէ փրկէ զիս ինչ կերպով որ...»— Ցանկարծ գոռում մը փրթաւ, ահաւո՛ր,— Խուլ, խոր մուչիւն մը գետնէն ի վեր,— Բաղնիքին չէնքն էր որ կը ցնցուէր,—երկրաչարժ կ'ըլլար, հուժկու, մահաբեր,— Կամարէն, պատէն՝ բար ու ծեր թափէր,— Եւ թեկուզորոյս ու սարսափահար,— Բաղնեցիք, հագուած թէ մերկ, դեր, նիկար,— Զիրար ճմլելով, վազքով դիւային— Լայն ու ցած գոռնէն գո՛ւրս կը պոռթկային։—Ամբակում ձեռքը մէկ արբէլ կաւ,— Ինքզինքն հարիւ թէ փոգոցը կը՛տաւ,— Ցուլոց մ'ալ, և բաղնիքն կարթ, հիմնայատակ,— Դարձաւ փոշիից կոյտ մը փրլաակ.... Զարս հինգ օր եաքը Ամբակում ադա, որ շնորհիւ երկրաչարժին՝ առանց դրամ վճարելու ազատած էր բաղնիքէն, աղօթատեղի մը կը մտնայ, ուր կը տեսնէ մարդ մը որ հինգ հազար դրուշ կուզէր Աստուծմէ, Ամբակում ադա, զայրանալով, կը գոչէ. «լաւ, ապուշ, Աստուծմէ հինգ հազար դրուշ՞ չ կուզես. ինծի հինգ դրուշ չտալու համար՝ բաղնիքը փլեցուց, դուն ալ կուզես որ աշխարհք կործանի։»

Երկրորդ ոտանաւորը աղքատի կեանքին մէկ սրտաճմլիկ տեսարանն է. կին մը, ձմրան փուքին, դժգոհ իր ամուսնէն որ չէր աշխատեր, կը ստիպէ զայն որ երթայ ձուկ բերէ. խեղճ մարդը ծոլկերը կերթայ՝ փոած հովանոցով մը՝ ու կը տեսնէ ձուկեր որք նեղ խորշի մը մէջ կը զեռային. ի չգոյէ ուռկանի, հովանոցը կը մարճէ ծովին մէջ ու այնչափ կը լեցուցնէ ձուկով որ չդիմանալով ծանրութեան կը տարադնի հովանոցը, կը փշրի և մէջի ձուկերը ծովը կը թափին, անսահման յուսահատութեան մէջ ձգելով հէք մարդը։

Սերբերը ժողովրդական բարքերու հրաշակերտ մ'է, Օգոէնը, որ անցեալ տարուան տարեցոյցին մէջն ալ կար։ Շատեր խնդրեր են Պէրպէրեան էֆէնտիէ որ այդ ժողովրդական զեղեցիկ բերթուածը կրկին տպէ։

Մեր սրամիտ աշխատակիցն ալ, ծիծաղերգու Ալիքսը, իր գրականութեան մէկ նմուշը զետեղեր է տարեցոյցին մէջ, Համբոյրը, զոր, պէտք է խոստովանիլ, քիչ մը չապլորէն քաշած է, երեք տարբեր տեղերու մէջ։ Իրոյս ընծայիչի գայն, և սակայն, հակառակ իր այս կրկնութեան, միշտ հաճոյքով կը կարդացուի։

Պէրպէրեան նորութիւն մը ներմուծած է այս տարի իր տարեցոյցին մէջ. կենդանագիրներ ալ դրած է. սրոնք մեծապէս յաջողած են. ազդացեալ տաքթ. Տիգրան փաշա Քէչտրճեանի և տաքթ. Անդրանիկ փաշա Կրճիկեանի, այս երկու անմոռաց դէմքերու պատկերները՝ հմտատա կենսագրութիւններով զետեղուած են, ինչպէս նաեւ ուրիշ երկու տաքթարներու՝ Պէհրիկի և Ռուբ, Բաթէօսի այս երկու աբի ու տարանգաւոր արտիստներուն պատկերները՝ կարճ ուրուագծերով։

Արդ, այսքան ճոխ և գոհացուցիչ պարունակութեամբ գործ մը, որուն համար յայտնի է թէ գոհողութիւններ եղած են, բնաւ պատճառ մը չիկայ որ չարժանանայ մեր ընթերցասէր հասարակութեան քաջալերանքին, որ խթան մը պիտի ըլլայ սպնօրինակ հրատարակութիւններու՝ աւելի անթերի և աւելի ճաշակաւոր կերպով։

ԾՐԱՒԱՆԴ

ՁԱՆԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ'այցելեմ Կոյրերու Ապաւէնը (asile des aveugles), որ բաց է հինգշաբթի օրերը այցելուաց։ Տնօրէնը կ'առաջնորդէ ոտկաւանի այցելուներ նախ աշխատանոցներու։ Գործնական բարոյական ի՜նչ արտաշարժ տեսարան, բարոյական ոյժի ինչ ազդու օրինակ այդ տարիքոտ ու երիտասարդ մարդոց համախմբութիւնը, որոնք կը մարտին բաղդին դէմ՝ որ զիրենք զրկած է զգայարանց ամենէն թանկագինէն ու վերջապէս կը յաղթեն, իբրեւ այդանումն ներկայացնելով անոր՝ իրենց ճարտար մատներով չինած այդ կոզմէներն, այդ խոզանակներն, այդ տաքուններն, ճախարակէ անցած այդ հագար ու մէկ առարկայներն, այդ կօշիկներն, այդ զգեստեղէններն։ Մարդ չգիտի կրնար հաւատալ, եթէ աչքովը չտեսնար, թէ այդ ճաշակաւոր ու նուրբ առարկաները չինուած են բնութեան այդ ժառանգաւորներուն կողմանէ, որոց ամեն մէկուն կեղարարքը չգիտեմ ինչ սըրտայոյզ վիշտերու մը կը ցայտեցնէ, իր հացը իր ճակտին քրտինքովը վատակել ուզողի մը։ մուրալու կրնանց չի զիջանողի մը վեհութիւնը։ Պատուական մարդիկներ։

Աշխատանոցներէն կ'անցնինք տեսնելու մը, ուր կոյր վարժուհիներ մը առաջնորդութիւնս, տասնի չափ մանչ և աղջիկներ, ութնէն տասնեւչորս տարեկան։ Սամո՛ա-ը՛ր՛ի նման գրքի մը մէջէն սահուն կերպով կը կարդան։ Հիացմամբ խառն երկիւղածութեամբ մը մտիկ կ'ընենք այդ խեղճ տղոց, որոնք իրենց դժբաղդութեան վրայ գաղափար չունին անուշա, ա՛յնքան զուարթ են յաճախ, թէեւ միշ լսոյթ իրենց զուարթութեան մէջ, կոյրերու յատկապէս ինչ մը վայրկեան մը, աչակերտներէն մէկը կը շփոթի ու կապարկով կը յառաջանայ. յայտնի է թէ խեղճ մարդը ուժգին կը տրտիր այդ պահուն. վարժուհին սրտնեղութեամբ կը պոռայ, ու կը կարծեմ ուտել արցունքներ ալուն անդամ աչաց մէջ, ու արցունքներ իմ ալ աչաց մէջ՝ այդ անգթութեան կրնային դիտել այդ ապիկու։ Տնօրէնը կը միջամտէ, տղուն ուսին վրայ բարկամտական թափ մը, ցած ձայնով արտասանուած մէկ երկու խօսք, ու ամէն բան կը կարգադրուի. տղան կը շարունակէ կարդալ։ Գոհ է հիմայ բարի տնօրէնը, և ուրախ դէմքով մը պատմելիքը կ'ընէ մեզ, մէկ երկու խօսքով՝ կոյրերու վարժարաններուն։ Կոյրերու քանի դատարարութիւնը, մեթոտաւոր դատարարութիւնը կ'ըսկսի Ծ.Ը. դարէն, որ ատեն Վալանտէն Հաւի կը հիմարէ ընթերցման համար մասնաւոր մեթոտ ու, նախ քան ուրիշի չարժուն տառեր, յեռոյ ցցուած տառերով գրքեր։ Այս մեթոտով կատարեալ էր իր կոյր աշակերտներուն ընթերցանութիւն, գիր, աշխարհագրութիւն, թուաբանութիւն, երաժշտութիւն, լեզուներ և զանազան ձեռարուեստներ։ Այս մեթոտը չարունակեց մինչեւ 1830, և Վալանտէն դնաց Պերլին, Բերլրպուրգ ալ մտցուց զայն։ Բայց գիտուցաւ որ տարբերքնա կոյրերը, չոչափելեաց պահանջուած զգայնութիւնը ու փափկութիւնը չունենալով, չէին յաջողեր պէտք եղածին պէս օգտուելու այս մեթոտէն։ Ուստի հարուցաւ ուրիշ մեթոտ մը, որուն մէջ ցցուցած տառերու տեղը կը բռնեն ցցուած կէտեր զանազան կերպերով բաղադրուած (առաւելագոյն բաղադրութիւնը՝ 6 կէտ)։— Անգին, ուրիշ սենեակի մը մէջ կոյր պատանեակ մը գաղնակի մը վրայ փորձութիւններ կ'ընէ միտ միենոյն մեթոտով. métronome կոչուած փոքրիկ դործի մը՝ ականջին յատակ կերպով հաղորդած իր ճաճանչներով կը ցուցնէ չափը։ Տնօրէնն հրամանին վրայ, պզտիկ աչադուրկն երաժշտական հատուած մը կ'ածէ, թերթուն հատուած մը՝ որ քիչ մը զուարճութիւն կը բերէ յուզման տակ մնացած այցելուաց դէմքերուն վրայ։

Մեկնելէ առաջ, կը փափաքիմ յիշատակ մը տանիլ հետս այդ կոյրերէն՝ որոց համար այդ օրն ա՛յնքան սէր ու այնքան յարգանք զգայի։ Ազնիւ տնօրէնը կը տանի զիս սրահ մը ուր պահուած են ոչ-կոյր գործավարներու առաջնորդութեամբ կոյր գործաւորներուն չինած առարկայներն, որոց թերաքնչիրը կը կրէ զայն յորինող գործաւորին անունը, որովհետեւ վաճառման արդիւնքը—ու պզտիկ բան չէ այդ վաճառումն, քանի որ տեղական և օտար վաճառատուններ ահագին քանակութեամբ ապրանք կ'ընեն—մասամբ կը պատկանի նոյն գործաւորին, մասնաւոր պայմանագրութեան մը համաձայն։ Կը գտնեմ մէկ երկու զիրաբաար առարկայներ, որոց մէջ խոզանակ մը. եթէ ուզէի աւելի համբերատար ըլլալ ու սպասել քանի մը օր, այդ խոզանակը պիտի յանձնուէր ինձ՝ անուանս ու մականուանս սկզբնատառերը գունդագոյն գրուած խոզի մազերով։

Ճ. Թ. ՀԻՆԴԼԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ ՎԱՐԵՒԵԼԷՅԻ (115)

ԺԻՒԼ ՏԸ ԿԱՄԹԻՆ

ԲՕԼԻՆ ՏԸ ՄԵՐԻԱՆ

ՄԱՍՆ ՉՈՐՐՈՐԴ

—Այո, կը ճանչնանք, ըսաւ Ժանն։

—Շատ հարուստ է, ըսաւ տիկին տ'Արսի։

—Շատ հարուստ, ուելցուց Ժանն՝ բարձակ հեգնութեամբ մը։

—Սրբէք չպիտի սիրեմ զայն, ըսաւ Իրվուա կոմսը... Զընդդիմանալով այն մարդուն կամքին զոր միշտ հայրս նկատած եմ, երջանկութիւնս ու կեանքիս անդորրութիւնը կը զոհեմ, բայց պարքաս կը կատարեմ, և խիղճս բնաւ չպիտի կշտամբէ զիս։

—Գուցէ օր մը պիտի կշտամբէ, ըսաւ Ժանն, զսկած ըլլալուդ երջանկութիւնը մանկամարդ աղջիկան մը որ բան մը ըրած չէր ձեզ, որուն սիրոյը ձեզի ձգուած էր...

Տիկին տ'Արսի անմիջապէս ընդմիջեց զայն.

—Ժա՛ն։

Բայց կոմսն ուրախութեան շարժում մը ըրած էր։ Աչքերը կը շողային։

—Կը սիրէ՞ք զիս, ըսաւ։

—Զէ՞ք տեսներ։

—Իմ լքումէս տառապելո՞ւ ատիճան։

—Մեռնելու ատիճան, ըսաւ Ժանն հազիւ լսելի ձայնով։

Կոմսն ոտքի ելաւ, խռոված, սասարկ յուզուած...

—Օ՜հ, գոչեց, հիմակ ուժ չպիտի ունենամ պարտականութեանս հետեւելու... ի՜նչ կուզէ պատահի։ Թող մերժուիմ, թող ուրացուիմ, թող անիծուիմ, ես ձերն եմ, յաւէ՛տ ձերը։

Ժանն աղաղակ մը արձակեց. այս անգամ երանութեան աղաղակ մը։

—Զնեմ փախչելու քաջութիւնն ունենալու համար պէտք էր որ չտեսնէի ձեր արցունքները, չլսէի ձեր խոստովանութիւնն։ Հիմակ մնցած է... Աղքատ վիճակիս մէջ պիտի սիրէ՞ք զիս... Իրրեւ վիժած պիտի սիրէ՞ք զիս։

Ժանն անոր վրայ դարձուց տարփավառ արցունքներով լեցուն աչքերը։

—Կը սիրե՞մ քեզ, թոթովեց... Մնացեալն ինչո՞ւս պէտք։

Կոմսն անոր կարկառեց բազուկները, խելայեղ, ինքիրմէ ելած։

—Ես ասանկ հրեշտա՞կ մ'է որ պիտի կրօնցունէի, գոչեց։

Յետոյ յանկարծ երեսը մթագնեցաւ։

Ցնցեց գլուխը։

—Ա՜հ, ըսաւ, կը մոլորիմ... դեռ կ'երդամ... Ոչ, այս երջանկութիւնն ինծի համար չէ։

Ժանն, մտատանջ, ցցեց ականջը։

—Ինչո՞ւ։

—Զեմ կրնար ձեզ՝ հրեշտակի մը տալ մայր մը...

—Մա՞յր մը, ըսաւ մանկամարդ աղջիկը։

—Անարժան մայր մը։

—Անարժա՞ն մայր մը։

—Այո, չեմ կրնար ձեզի բացատրել։

—Բայց, ըսաւ տիկին տ'Արսի, ես կը ճանչնամ ձեր մայրը։

—Կը ճանչնանք։

—Այո, բայց չէք գիտեր...

—Ինչ։

—Թէ ինչ ըրած է... ինչպէս։

—Մենք գիտենք, ըսաւ Ժանն, թէ անիկա դժբախտ եղած է, անիրաւաբար հալածուած է, թէ երբէք չէ դադրած ձեզ սիրելէ, ձեր վրայ մտածելէ։

—Ըսաւ ինծի։

—Եւ դուք չհաւատացի՞ք։

—Ինչպէս հաւատայի։ Շօշափելի իրողութիւններ կան...

—Ձեզի հաւատացուցեր են այդ իրողութիւններն, ըսաւ Ժանն։

—Արդարեւ. վայրկեաններ կան որ կը ցաւիմ, խիղճս կը տանիէ զիս դանիկա մերժելուս, վայրկեաններ յորում սիրտս անոր կը խօսի. զայն կը կանչէ։

—Եւ կուզէ՞ք տեսնել։

—Արդարեւ փնտռեցի...

—Հոն է, ըսաւ Ժանն։

Մարք չէր հասկնար։

—Հո՞ն, թոթովեց... Մա՞յրս...

—Հոս, իր տունն ենք։

—Տիկին Պեռնարն ինքն է... Գիտցուիթեան վարժուհիս է... Ձեր վրայ խօսեցաւ ինծի... Ան ինծի իմացուց որ կը սիրէք զիս...

Կոմսն ապշած կ'երեւէր։

Տեսակ մը սոսկումով ըսաւ.

—Բայց եթէ հոս է, իմացաւ...

—Ամեն բան, ըսաւ Բօլին, որ բացած էր դուռը, բայց չեմ արմտնած քեզ դէմ, կը ներեմ... Չէիր գիտեր...

Անխորհուրդ թափով մը Մարք անոր երկարեց բազուկներն, և չուրթերը մրմնջեցին.

—Մա՞յր...

Բօլին անոր գիրկն ինկաւ, ու երկար ատեն գիրկընդխառն մնացին։

Առաջին անգամն էր որ գիրար կը ճանչնային, գիրար կը գրկէին, ընդարձաբար, առանց խորհելու։

Գ.

Ինչպէս ըսած էր Պ. Լանթէնի, Պ. տը Սէնտ-Էլվիր, նախկին Պէք-տը-Բանառ, յոյժ հանճարեղ միջոց մը գտած էր Բօլինը ձեռք ձգելու համար, ստիպելու զայն որ դուրս ելլայ իր թագստոցէն և անձամբ դայ ինքզինքն յանձնէ իր թշնամիներուն։ Դրամատէրէն բաժնուելով իրիկուան լրագիրներու խմբագրատուններուն գացած էր և սատկի ուժով հետեւեալ լուրն հրատարակել տուեր էր.

«Ցաւալի արկած մը պատահեցաւ այս առտու Պուլոնեի անտառն։ Երիտասարդ ազնուական մը որ մեր ամենէն նշանաւոր ձիաւորներէն մէկն էր և որ ամեն առտու կը տեսնուէր անտառն, հրաշալի ալիստ ձի մը վազցուցած պահուն որուն վրայ մասնագէտները կը աքանչանային, ժամը տասնին մօտ սոսկալի անկումը ունեցաւ։ Զին չինական տարաւարին առջեւէն անցնող հեծելանիւէ մը սարսափած, կատղեցաւ և մոլգին փոգէ մը յետոյ գնաց գլուխը ջախջախեց ծառի մը դէմ, վար նետելով ձիաւորը։

«Ողորմելի վիճակի մէջ գտնէն վերցուելով, երիտասարդ ազնուականը, որ Իրվուա կոմսն է, Իրվուա մարքիզին զաւակը, որ Մարէրպ պուլվարը չքեղ ապարանք մը կը բնակի, կառքով իր տունը տարուեցաւ։ Վիճակն յուսահատական է։»

—Մարքիզուհին այս լուրը պիտի կարդայ, կ'ըսէր խաբեայ Պ. տը Սէնդ-Էլվիր... Ապարանք պիտի վազէ տեսնելու թէ զաւակը մեռած է, և ճամբան կը բռնեմ զինքը։

Ինչպէս կը տեսնուի ազէկ կարգադրուած էր, և նախկին Պէք-տը-Բանառ իրաւունք ունէր րսելու Պ. Լանթէնի որ կը բռներ իր զոհը և քանդչորս ժամ չքաշած իր ձեռքն էր ան... Դժբախտաբար այդ վայրկենէն ետք տեսի ունեցած դէպքերը, որք քանի մը ժամուան մէջ անցան, անօգուտ բրին այս հանճարեղ հնարքը։

Իր լուրն յանձնելէ յետոյ՝ Պ. տը Սէնդ-Էլվիր Մալէրպ Պուլվարին ապարանքը գացած էր՝ մարքիզին իմաց տալու իր զրածը որպէսզի անիկա չզարմանայ կոմսին պատահած կարծեցեալ լուրն իմանալով, և հոն հասած պահուն տեսած էր կոմսը որ խուսափուկ քայլով մը դուրս կելլար... Կոմսը մտաղջոյ, յուզուած երեւոյթ ունէր։ Մինակը կը խօսէր և խօսած ատենը կը շարժակէր։ Ոտքով կերթար։

—Բայց, ըսաւ Պ. տը Սէնդ-Էլվիր հետաքրքրուած, ո՞ւր կ'երթայ այսպէս։

Եւ մեքենաբար անոր հետեւեցաւ։

Կ'երեւար թէ կոմսն յաղթած էր ինք բռնող անստուգութեան, վանդի հիմակ աւելի արագ կը քալէր։

Երրորդութեան հրապարակէն յետոյ ելաւ Սէն-Լազար փողոցն և Շաթօաէօն փողոցը մտաւ։

Հոն կեցաւ, յուզուած, տեսնելով երկու կիներ որք տունէ մը դուրս կ'ելլային, հրաշալի զեղեցկութեամբ մանկամարդ աղջիկ մը, ուրիշ տարիքոտ կնոջ մը հետ, որ իր մայրն էր անշուշտ։

—Վա՛յ, վա՛յ ըսաւ նախկին Պէք-տը-Բանառ. ա՛ս է եկեր փնտռածը։

Տեսաւ մայրն ու աղջիկն որք Երրորդութիւն կուզուէին... և Իրվուա կոմսն որ կարծես հրեկարացած մանկամարդ աղջկան երեւոյթէն, անոնց կը հետեւէր հեռուէն՝ մարմինը յուզուէ սարսռած, աչքերն հրձուանքէ չոզուն։

—Օ՜հ, օ՜հ, ըսաւ Պ. Լանթէնի լըրտեսը, Պ. կոմսը սիրահար է։ Ասիկա գիտնալն ազէկ է... հաճոյք պիտի պատճառէ Պ. Լանթէնի և մանաւանդ իր աղջկանը։

Շարունակեց կոմսին հետեւիլ։

Անոր հետեւեցաւ Պլանչ փողոցն, անոր պէս տեսաւ տիկին տ'Արսին և իր աղջիկն որոնք մտան տիկին Պեռնարի բնակած տունը, տեսաւ Մարքին երթեւեկները։ Մինչեւ Շօսէ տ'Անթէն անոր հետեւեցաւ, յետոյ Պլանչ փողոցը դարձաւ անոր հետ, տեսաւ որ մտաւ երկու կիներուն գացած տունը, խօսեցաւ դռնապանուհիին հետ և սանդուխէն վեր եկաւ, և յետոյ ինքն ալ մտաւ կառնդանէն ներս։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՀՈՒՍ. 26.7 ՆՈՅՄ. 1895

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԿՆՈՋԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Այս խորագրով անցեալ օր հրատարակեցինք Օրիորդի մը ապի յուսոյ գրուած դիտողութիւններն «գլխարկի խնդրոյն» առթիւ։ Օրիորդը չի պահանջեր որ տիկնայք և օրիորդք պարահանդէսի կամ թատրոնի հագուստով եկեղեցի երթան, և չի մերժեր այն գաղափար թէ ամէն կերպիւ բանաւոր և վայելուչ է որ գլուխի սեռն ըստ կարի պարզօրէն և համեստօրէն երեւի Աստուծոյ տաճարին մէջ։ Բայց նաև չընդունիր որ գլխարկն ընտանիքներու կոչծանման պատճառ համարուի, որովհետեւ, կ'ըսէ, գլխարկն այնքան մեծ ծախքի դուռ չէ, և երկրորդ, կիներն ու աղջիկները կարող են ընտանեաց ապրուստին նեցուկ ըլլալ, փոխանակ միայն երիկ մարդոց ձեռքը նայելու։

Այս երկրորդ դիտողութիւնն իրնդիրը շատ բարձր կուսակի մը վրայ կը դնէ։ Եւ կ'արժէ որ՝ կանանց վրայ կամ կնոջական խնդիրներու վրայ գրուած ժամանակ՝ խնդրոյն այն բարձրագոյն կողմը լուրջ ուշադրութեան առարկայ ըլլայ։ Կնոջական աշխատութեան գաղափարն միշտ համակիր ընդունելութիւն եղած է մեր սիւնակներուն մէջ։ Փափաքելի էր այն գաղափարին տակաւ ծաւալումն երկու սեռերուն մէջ ալ։ զի երկու սեռերն ալ հաւասարապէս նախապաշարուած են այն մասին։ Այլերը կը կարծեն որ եթէ կիներն ընտանեաց ապրուստին համար աշխատին՝ նախ երիկ մարդոց պատիւը կը կոսրի, և երկրորդ, կիներն իւր ընտանեկան պաշտօնէն կ'օտարանայ։ Կիներն ալ իրենց համար անպատուութիւն կը սեպեն դրամի համար աշխատիլ, և անոնք անկամ որ ստիպուած են աշխատիլ, որովհետեւ մէկը չունին որ զիրենք հոգայ, իրենց աշխատութիւնն սրտով կը ջանան, իբր թէ ամենայնի բան մը կ'ընեն։ Կիները կը վախնան նաև որ եթէ հաստատուի թէ իրենք կարող և պարտաւոր են աշխատիլ ընտանեաց ապրուստին համար, երիկ մարդիկ՝ իրենց բնական ծուլութեամբ (!) ամէն բեռ կնիկներուն վրայ կը բեւեռեն։

Համոզուած ենք որ այս ամէն ծուռ կարծիքները ցրելով հայ մամուլը նշանաւոր ծառայութիւն մը պիտի մատուցանէր, և այս համոզումով է որ շատ տարիէ ի վեր կը բարոյնէք թէ Աշխատութիւնը սուրբ է, ինչպէս երիկ մարդուն, անանկ ալ կնիկ մարդուն համար։ թէ Աշխատութիւնը կնոջ արժանապատուութեան և բարոյական ուժեղական անկախութեան մեծագոյն դրաւականն է։ և թէ Աշխատութիւնը՝ կանանց աշխատութիւնը մանաւանդ՝ ընկերային բարեւոքման մեծ միջոց մը կրնայ ըլլալ, ընտանեաց պահպանման խնդրոյն մէջ գլուխի սեռն ալ ներշնչելով պատասխանատուութեան զգացումն և հեռատեսութեան ու խնայողութեան սովորութիւններ, որք թերեւս ամենէն մեծ կապն են բարոյականութեան համար։

Ամուսնացած կինը մինչեւ մէկ ատիճան աշխատութեան բաժանում մ'ըրած է իւր երկրի հետ, տան ներքին գործերն ինք ստանձնելով, որք Աշխատութեան որոշ չափ մ'են, և երիկ մարդուն գործունէութեան չափ նպաստամատոյց՝ ընտանիքին պահպանման ու բարօրութեան։ Բայց երբ կին մը նոյն իսկ տան գործերն իրեն համար նուազացուցած համարի, ինչպէս շատ մը միջնակարգ ընտանիքներու մէջ, հոն է որ կ'արժէ յիշեցնել թէ Աշխատութիւնը նուիրական է, և երկու սեռէն ոչ օք կրնայ անպատուուած սեպուիլ իւր գլխով կամ իւր ձեռքով աշխատելուն համար։

Բայց ամէն աղջիկ ոահմանուած է արդեօք երիկ մ'ունենալու, և նոյն իսկ ամէն արամի կին ապահո՞վ է մինչեւ վերջն իւր երկան ներկայութիւնն ու պաշտպանութիւնը վայելելու։ Այլ կիներն ի՞նչ պիտի ըլլան, եթէ իրենց երիկները մեռնելէն առաջ կարուածներ և Պանքներու մէջ աւանդներ թողուլ մոռցած էին։ Ինչ պիտի ըլլան տունը մնացած աղջիկներն, երբ հարուստի զաւակ չեն,—և եթէ հարուստ եղած ըլլային՝ հաւանական չէ որ տունը մնայէն։ Քանի որ շատ երիտասարդներ իրենց կեանքն ամուրի կ'անցուցեն, բնական է որ շատ աղջիկներ մահանալի և վիճակի բարերատիկ—կամ չարաբաստիկ— փոփոխում մը չկրեն, և մնան ինչ որ են։ Մինչեւ որ զարգացեալ ժողովրդոց օրէնքը մէջ տեղ չդրուի, և չապայուցուի թէ իգական սեռն եւս իւր ապրուստին համար կրնայ պատուաւորապէս աշխատիլ, ինչ պիտի ըլլան այն ամէն կիներ և աղջիկներ որք չունին բնական, օրինաւոր հոգացողներ։ Անոնց թիւն ի հարկէ մեծ է ազգաբակ հասարակութեան մը մէջ, բայց չկարծէք թէ համեմատաբար նուազ է մեծ հասարակութեանց մէջ։ զի հոն ալ ամուսնութիւնը նուազ են, և ամուրի աղջիկներուն համեմատութիւնն յոյժ բարձր է։ Իրաքանչիւր եւրոպեան պատերազմ որ քանի մը հարիւր հազար երիկ մարդու մահուամբ կը վերջանայ, ընականապէս այրիներու և որբ աղջիկներու նոյնքան մեծ թիւ մը յառաջ կը բերէ, և ի՞նչ պիտի ըլլար տունց վիճակն եթէ մի անդամ ընդ միշտ հաստատուած չըլլար թէ իւր ապրուստին համար իւր գլխով կամ իւր ձեռքով աշխատելով աղջիկ մը կամ կին մը չի նուաստանար։

Եւ ա՛յ միայն չեն նուաստանար, այլ աւելի կը փառաւորուին, աւելի կը յարգուին։ Իւր ապրուստին համար ինք անձամբ աշխատելուն մէջ զօրեղ նկարագիր ցուցնող բան մը կայ, որ տկար սեռին համար աւելի պատուաբեր պէտք է ըլլայ։ Երիկ մարդուն համար գոյութիւն չունեցող փոքրութիւններ կան կնոջ համար՝ անաշխատ ապրուստ մը չահելու, և այն փորձութիւններն անտես ընելով պարկեշտ ապրուստի մը հետամտողներ բնական է որ աւելի յարգուին։ Եւ յետոյ, ընկերային դաղափարք ու սովորոյթք որչափ գիւրացուցած են երկան աշխատութիւնը՝ կարգ մը հասարակութեանց մէջ նոյնքան դժուարացուցած են կնոջ աշխատութիւնն, և այն դժուարութիւններն յաղթահարելով իւր աշխատութեամբ իրեն համար անկախ դիրք մը չունեցող կինը կամ աղջիկն իրաւունք ունի առհասարակ ամենուս մեծարանքին։

Բ. Ք.

ԴԻՑՍԼԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

«ՕՐԻՈՐԴԻՆ ՆԱՄԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

Երեկի «Արե-Լեւոյն մէջ, Օրիորդ մը՝ գլխարկի յատենական խնդրոյն վրայ յօդուած մը գրելով՝ մասնաւորապէս հետեւեալ կարծիքը կը յայտնէր այս մասին.

1. Գլխարկով եկեղեցի երթալու սովորութիւնը կանանց համար անբաւական անբարբաւութիւն մը պէտք չէ նկատել։

2. Գլխարկն՝ ընտանեաց հայրերու համար՝ կարծանարար ու չռայլ ծախքի մը պատճառ չէ։ քանի որ՝ տարին առ առաւելն 30—40 ղրուշով կը հոգացուի այդ անհրաժեշտ պէտքն և . . . յաջորդ տարուան համար ալ բաւական պաչար մը կը մնայ։

3. Եկեղեցական հարք կամ աշխարհականք կանանց գլխարկի խնդրով զբաղելէ շատ աւելի օգտակար գործ մ'ըրած կ'ըլլան՝ անոնց բարոյական և ընկերական մակարդակը բարձրացնելու աշխատելով։ Նա մանաւանդ՝ դարմանելով փիղիքական ցաւեր, ընտանեկան թապուն թշուառութիւններ, և.

Օգուտաւոր Օրիորդին երկրորդ առարկութեանն հաւատալու համար՝ պէտք եղած ձեռնհասութիւնը չունենալուս.

Երրորդ պարագան՝ բուն խնդրէն տարբեր՝ և աւելի ընդհանուր հարց մ'ըլլալուն, միայն առաջին պարագային վրայ (որ օրուան բուն խնդիրն է) երկու խօսք պիտի ըսեմ. . . ի նպաստ յիշեալ Օրիորդին։

Հայ կանանց գլխարկով եկեղեցի երթալու սովորութիւնն արգիլող Սրբազանին և կամ այդ վարդապետութեան պաշտպաններուն կը հարցնեմ թէ՝

1. Աստուծոյ տաճարին մէջ՝ գայթակղութեան, նախանձու, ցուցամոլութեան, շռայլութեան ոգին սերմանող, և տակաւին եօթն մահացու մեղաց ծնունդ տուողը կանանց մի միայն առաւել կամ նուազ փառաւոր գլխարկն է։

2. Շլացուցիչ ու մեծածախս շքեղազգեստ մը, շղջղուն գոհարեղէններ և կամ 1—2 ապառուհիներով եկեղեցի երթալն՝ գլխարկէն նուազ դատապարտելի և ընդհանուրին բարեպաշտութեան օգտին տակի համաձայն կը գտնէք։

3. Թաղականներու անվերջ շարքը, ժամարար քահանայներու՝ եկեղեցիէն դիշերանց բացակայութիւնը, Ս. Հաղորդութիւն առնելու պատրաստուել և «Ողորմեսցի» ըսել տալու համար քահանայ փնտռել ու չկարենալ գտնելը՝ կարելի՞ է բաղդատել կանանց գլխարկի խնդրոյն հետ։

4. Եկեղեցին, որ է Տուն Աստուծոյ և Տուն աղօթից, սիրահարութեան և խնջոյ-զրոյ-ներման ժամադրավայր դարձնելը՝ կանանց գլխարկ դնելէն աւելի՞ արդարանալի դայթակղութիւն մ'է։

Ըստ իս, Եկեղեցւոյ սրբութեան, ժողովրդային ջերմեռանդութեան սպառնացող աւելի մեծ ու պժգալի դայթակղութիւններ են այս փոքրիկներն, որոց պէտք է անմիջական դարման տանին մեր եկեղեցական Հաղք ու Թաղական Խորհուրդք։ Գլխարկի խնդրին ատենդէ շատ վերջը կուգայ։

Դ. Մ.

ՀԱՅԵ ՑԱՐԴՈՒՈՒՀԱՆ Ի ՎԻԵՆՆԱ

Վիեննա եկած բժիշկ Հայուհւոյն նկատմամբ երեկ քանի մը տող գրեր էինք։ Լոնտոնի լրագրաց դրածներուն նայելով, Օր. Գլկլարեանի բժշկութիւն սովրիլն հեռաբերաշարժ պարագայից բերմունք էր։ Ինք կ'ըսէ որ՝ դեռ փոքրիկ աղջիկ՝ ներկայ կ'ըլլար երբ իւր հօր ագարակին մէջ աշխատող կանայք իրենց հիւանդներն իւր մէջ կը բերէին որ խորհուրդ մը տայ։ Աղջիկն ինք իրեն կ'ըսէր։ «Եթէ մայրս սովրած ըլլար ինչ որ Տոքդորը գիտէ, անոնց օգուտ մը կ'ընէր՝ փոխանակ թող տալու որ ձեռնունայն ու լալով երեսն երթան»։ Օր մը բարեկամ մը այս փոքրիկ աղջկան նուիրեց տուփ մը, որոյ վրայ կար հիւանդի մը պատկերն, որոյ երախտագէտ աչքերն յառած էին զինք դարմանող հիւանդապահ կնոջ՛ երայ։ Այն պատկերն այնքան ուժգնապէս տպաւորուեցաւ աղջկանց մտքին վրայ որ հաստատ որոշեց և հանդիսապէս ուխտեց հիւանդապահ ըլլալ երբ մեծնայ։ Ի սկզբան ի Թիֆլիս աղջկանց նախակրթարանն յաճախեց, և մայրը տեսնելով աղջկան աշխատասիրութիւնն և խելացութիւնն, առաւ Պէրն տարաւ, յետոյ Սալզպուրկ, ուր բժշկական ուսմանց ընթացքն աւարտեց։ 1892 ին երբ բժշկական ուսանող էր, լսելով որ հրատախտ կայ Թիֆլիսի մէջ, իւր արձակուրդն անցունելու համար հոն գնաց, և ռուս բժիշկները թող տուին որ աշխատի հիւանդանոցին մէջ, ուր շատ լաւ ծառայութիւն մատոյց ուրիշ քանի մը կին բժիշկներու հետ, որոց հանդիսապէս հիւրկամութիւն յայտնեց Ռուսիոյ ներքին գործոց նախարարութիւնն։ Երբ բժշկական վկայականը գրպանը դրած իւր երկիրը դարձաւ, մտէն և հեռուէն շատ հիւանդներ եկան իւր հօր ընդարձակ բնակարանն եւ ձրիապէս դարմանուեցան։ Կիրակի օրեր միշտ իբր 70 հիւանդ կ'ունենար, և շաբթուն միւս օրերն՝ 30ական։ Երեք ամիս առաջ Սալզպուրկ գնաց իբրեւ օգնական Տիկին Ռոզա Քէրշպաումերի աչքի հիւանդանոցին մէջ։ Ամէն աղքատներուն ձրի կը նայի, և հարուստներուն համար ցարդ որոշ գին մը չունէր, ու դրամ չէր պահանջեր, անոնք ալ նուէրներ կուտային ըստ կամս։ Այսուհետեւ որոշեալ գումար մը պիտի առնու հարուստ հիւանդներէն, բայց ձեռք չպիտի դպցնէ, այլ պահելով պիտի գործածէ իւր մտադրած հիւանդանոցին ընդարձակման։ Երեկ ըսինք թէ այս աղջկան հայրը մեծահարուստ է, և բժշկութիւնը լոկ իբրեւ բարեգործութեան միջոց սորված է աղջիկն։ Անձնական տեսքն համակրելի է։ Թէեւ հասակը կարճ, բայց իւր սեւ աչքեր և սեւ մազեր արտայայտել երեւոյթ մը կուտան դէմքին, և իւր շարժումնք վառվռուն են։ Կանանց ընկերական վիճակին վրայ պիտի խօսէ այս օրերս։

Քաղաքական կացութիւն

ՓՐԱՆՍԱ.—Զափուոր լրագիրք կը համակերպին արմատական Վարչութեան մը կազմուելուն այս յուսով թէ Ֆրանսայի մէջ վերջապէս պիտի կազմուին երկու մեծ կուսակցութիւնք, Զափուորք և Արմատականք, որք փոխն ի փոխ պիտի պաշտօնավարեն, ինչպէս Անգլիոյ մէջ Ազատականք և Պահպանողականք։ Պատասխանատու դիրքեր ունեցող այսպիսի երկու մեծ կուսակցութիւններ չկենալուն պատճառէ որ Ֆրանսա ցարդ չէ կրցած վայելել խորհրդարանական դրութենէն սպասածները, կ'ըսէ Թ.։

ՖՐՈՒՊ.—Հավանայէ կը հեռագրուի թէ Վիճակի ամիսոյը պաշտպանող սպանիացի ենթասպան առանց կուռելու անձնատուր եղած է, որովհետեւ դրամ պարտական էր իւր վրայ յարձակող Փուպայիներուն հրամատարին։ Փուպայիք կը շարունակեն կրակի տալ շաքարեղէգի բոլոր աղարակներն, որք Պանիայոյ կողմն յարած կը Ֆեան դեռ։ Ճամբորդ փոխադրող շոգենաւերն ալ կը զարնեն և կը կողոպտեն։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ. դեռ չփարատեցաւ մեր հրապարակին վրայ։ Սակարանը պաշտօնապէս գոյ չէ թէև, բայց գործ ընաւ չկայ։ Դիներն անուանական են լոկ։ Բուժիչի Երկաթուղւոյն վրայ մանաւանդ ո՛և է տուրեւառ կանխիկ դրամով կ'ըլլայ։ Բազմութիւնը միշտ պաշարած է Օսմ. Պանքայի այն գռնակն, ուստից օսմ. ոսկի կը տրուի փոխարէն պանքոտսի։ Բայց Պանքան իւր սովորական վճարմանց համար դարձեալ պանքոտս կուտայ։ Քրէտի Լիոնէ իրեն տրուած պանքոտմանեն իբրեւ պանքոտս կ'արձանագրէ։ Կը մնայ տեսնել որ փոխանակ օսմ. ոսկիի անդլ. կամ ֆրանսական ոսկի տալու արտօնութեան շնորհիւ կարելի պիտի ըլլա՞յ փութացնել վճարումները։ Մինչեւ ցարդ Պանքայէն 300,000 ոսկի վճարուած է կ'ըսուի փոխարէն պանքոտսի. այսինքն՝ Պանքային ի շրջաբերութիւն հանածին գրեթէ մէկ երրորդը։ Լուսայփոխք 5ական պանքոտս կը փոխեն 7½էն մինչեւ 15 ղրշ. վարձք առնելով իրենց համար, քանի որ պէտք է իրենց կարդին սպասեն՝ նոյն պանքոտմանեն իրենք ալ Պանքայէն ոսկիի վերածելու համար։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԴՈՐՄԵՐՆ Ի ՃԱՊՈՆ. — «Փրկութեան Բանակը», Բողոքականութեան այն նորագոյն և յանդգնագոյն ձեւն, հաստատ մը զրկեց ի Ճապոն, ուր լաւ ընդունելութիւն գտաւ։ «Փրկութեան Բանակին» մարդիկն Ճապոնի մէջ ճապոնցիի տարազ կը հագնին և ճապոնական կեանք կը վարեն, յոլովք ճապոնցի ժողովուրդը շատ գոհ կը մնայ։ Այս դէպք ուշադրութիւն կը գրաւէ այն պատճառաւ մանաւանդ զի ուրիշ Միսիոնարութիւնք ի դերեւ եղած են Ճապոնի մէջ։ Այս օրերս իսկ Ամերիկեան յանձնախումբ մը Ճապոն գացած է՝ քննելու համար թէ պէտք չէ՞ վերջ տալ ամերիկեան միսիոնարական մարմնոյ մը, որ յաջողութիւն չէ ունեցած բնաւ։ Ճապոնցիք կ'ըսեն թէ «Մեք կարող ենք փարել մեր կրօնական հաստատութիւններն, ինչպէս կը վարենք մեր երկաթուղիները», մեր մարտանաւերն և մեր բանակներն» ինչպէս ուրիշ բաներու, նաեւ կրօնի մասին Ճապոն խանձարուրային վիճակէն դուրս կ'ելլէ։ Գէթ իրենց Ճաբոնցիք այսպէս կ'ըսեն։

ԲՐՈՒՆՍՎԻՐ ՄԻՆԻՆԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. —Անցեալ չաբթուն Նաբոլիի բարձրագոյն վարժարանի մը Դրականութեան ուսուցիչն որ ժամանակէ մի՛ վեր թոքախտէ կը տառապէր, և անոյշ վիճակի մէջ էր, իւր կնոջ և բժշկին բացակայութենէն օգուտ քաղելով, իւր անկողնէն ելաւ, պատուհանը բացաւ, և ինքզինք վար ձգեց բակն, ուր անմիջապէս մեռաւ։ 40 տարեկան էր։ Երեք զաւակ կը թողու։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՓՈՌՐ ԿՈՒՒՆԵՐԸ.— Վէնէցուելայի եգերապակ մարտանաւ մը, անգլ՝ նաւ մը տեսնելով, հալածեց, և կրակ ը բաց, սպանելով անոր նաւապետը։ Յետոյ ձեռնարկեց քննել նաւն։ Հաստատուեցաւ որ անգլ՝ նաւը պատերազմական նիւթեր չէր փոխադրեր, ուստի արձակուեցաւ։ Անգլիացիք բողոքեցին։ Կերեւի թէ հոս ալ փորրիկ պատերազմ մը պիտի ունենայ Անգլիա։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋ ՊՈՒՍԻՖԻ ԴԱՌԱՑՍՏԱՆԻՆ.

ՊՈՒՍԻՖ, 5 Նոյ. — Նէվ մորքիդն, որ դատի քաշուած էր կնոջը զաւակն սպանած ըլլալու ամբաստանութեամբ, անպարտ արձակուեցաւ։

(Հաղորդագրութիւնները կը շարունակենք հրատարակելի)։

ՓԱՐԻԶ. — Ռուս մամուլը միաձայնութեամբ կը դատապարտէ Պ. Պուրժուայի արմատական նախարարութիւնը։

—Վերջինիս ատեանն հաստատեց Քորնէլիուս Հերցի դէմ (Բանամայի գործերուն առթիւ) տրուած վճիռն, որով 5 ամեայ քանտարկութեան և 3,000 ֆր. տուգանքի դատապարտուած էր։ Լոնտոնէ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Քորն. Հերց մահաւերթ է (նորէ՞ն)։

—Կ'ըսուի թէ Լոնտոնի ֆրանսական դեսպան Պոռոն տը Բուսէլ կը հրաժարի։

—Պ. Պարնաբ, անուանի սեղանաւորն, որոյ մասնագիտութիւնն են Հարաւ-Ափրիկեան հանքային թուղթք, մեկնեցաւ Փարիզէ։

ԲՐԱԿ. — Կայսեր շնորհած ընդհանուր արձակումով ազատ կ'արձակուին քաղաքական յանցանքներու համար դատապարտուողները. բացուած քննութիւններն ալ կը դադրին։

ԱՂՊԱՔԻՐ

ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովոյն երէկ ի նիստ գումարեցաւ Նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և խորհրդակցութիւններ կատարեց իր օրակարգը կազմող խնդրոց վրայ։

Աւստրիոյ Վեհ. Կայսրը Ֆրանց Եւրգ պատուանշանի մեծ ժապաւէնը շնորհած է Վիեննայի Մխիթարեան միաբանութեան Աբբահայր Գեր. Արսէն Արքեպիսկոպոս Այտընեանի՝ իր յոբելեանին առթիւ։

Ուսումնական Խորհրդէն վկայեալ դասատու մը պատրաստ է դասախօսութիւն ներ ընել Գիրքերէն եւ Քարքերէն լեզուաց Ազ՝ ընտանեաց եւ Ազ. զարմանաց մէջ։ Դիմել «Արեւելքի» գրաբարոյ։ 442 2—5

Ազնուական մը պատրաստ է իւր կնոջ հետ՝ դասախօսել մտաւոր զաւառի մը կամ Պոլսոյ մէջ։ Կարող եւ արհեստին գիտուն։ Դիմել «Արեւելքի» Խմբագրատունը։ 438 2—3

ՀԻՆԳՐԻՆ ՀՅՈՒՐՆԵՐ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒՄ

(ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ)

Նախարարաց Խորհրդոյ անդամ անուանեցաւ Պետական Խորհրդոյ Նախագահ Արիֆի փաշա։

Դատական գործոց Նախարար անուանեցաւ Էսքիրնէի Նախագահ կուսակալ Ազատիւրրահման փաշա։

Սալարապետ Բիզա փաշա ու Ծովային գործոց Նախարար Հասան փաշա վերահաստատուած են իրենց պաշտօնին մէջ։

Պետական Խորհրդոյ Նախագահ անուանեցաւ Արտաքին գործոց Նախարդ Նախարար Սայիտ փաշա։

Արտաքին գործոց Նախարար անուանեցաւ Պերլինի օսմանեան Նախարդ-դեսպան Թէվֆիք փաշա։

Ներքին գործոց Նախարար անուանեցաւ Էնկիւրիի Նախարդ կուսակալ Մէմտուհ փաշա։

Թնդանօթարանի վերատեսուչ Զէքի փաշա, Էվգաֆի Նախարար Ղալիպ փաշա և Կրթական Նախարար Զիւհտի փաշա վերահաստատուած են իրենց պաշտօններուն մէջ։

Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարար անուանեցաւ Կրէտէի Նախարդ կուսակալի փոխանորդ Մահմուտ Ճելալէտտին փաշա։

Եղմտական Նախարար անուանեցաւ ընդհանուր հաշուոց հաշուակալ Սապրի պէյ, որուն Պարի ատիճան տրուեցաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Բրէվէզա գաւառին (Եանեա) կառավարիչ անուանեցաւ Այտընի նահանգին ոստիկան-զինուորաց հրամանատար Հէրֆի փաշա։

Վանայ Ատիլէֆվալ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Սէմսիի նախորդ գայմագամ Ալի Ռիզա էֆէնտի։

Պիթլիսի Ամբոթ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Պայազիտի գայմագամ Ասրմ էֆէնտի, որուն յաջորդեց Ախլաթի գայմագամ Իպրահիմ պէյ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՈՒՄՈՒՆՔ. — Նկատելով որ պանքոտմներու փոխարէքին վճարման համար, Եւրոպայէն Օսմ. Պանքային գրկուած ոսկիներուն ժամանման և օսմ. ոսկւոյ վերածուելուն համար առնուազն այսօրուընէ սկսեալ մէկ ամսուան կարօտ է. հետեւաբար կը ծանուցուի թէ Օսմ. Պանքան մէկ ամսուան համար զերծ պիտի մնայ պանքոտներուն փոխարէքը վճարելու պարտաւորութենէն և կառավարական պաշտօնատանց արկղերն, ըստ առաջնոյն, պիտի ընդունին պանքոտները։

Հոկտ. 23 և 24 թուականներով Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Հալէպի, Երկիրի, Սըվաղի, Ատանայի, Պէրութի և Տրապիզոնի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։

ԹԷՎՖԻՔ ՓԱՇԱ.—Պերլինի օսմանեան դեսպան Թէվֆիք փաշա, որ Արտաքին գործոց նախարար անուանուած է, երէկ մայրաքաղաք Ժամանեց արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպան Սրը Ֆիլիբ Բրրի, որ արձակուրդով մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս, Լոնտոն ժամաներ է։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ընդհանուր Տնօրէն Սրը Էտկար Վինսրդ Նախընթաց օր Նորէն տեսակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Եղմտական Վեհմ. Նախարարին հետ։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ. — Զաքարիոյ Պօղոսին քարտուղարը ծանուցած է թէ ամէն անոնք որք մինչեւ երէկ իրիկուն վճարած չըլլային տարբերութիւնները՝ Բօնօլիտի, երկաթուղւոյ և Ռէժիի համար, իրենց ստացուածքը գրաւուելով անանկ պիտի հռչակուին։ Այդ որոշում որուած է գլխաւոր Մուպայաճիներու համաձայնութեամբ։

—Լ. Հէրշլա կիմանայ թէ տուն մը, որուն կայս. կառավարութիւնը 150,000 ոսկի պարտք ունի, մասնաւորաբար խնդրեր է որ պանքոտմով հատուցուցի իր պահանջը։

—Սրնամպոլ կը ծանուցանէ թէ Օսմ. Պանքան մէկ քանի օրէն այլ և այլ տեղերէ 700,000 օսմանեան ոսկւոյ չափ գումար մը պիտի ստանայ։

—Մոնդիկօ կ'ըսէ.

Ակ ո՛չ ճամբայ ցոյց տալ, ոչ խելքի մտիկ դնահատում մը կամ նախատեսութիւն ընել կարելի է։ Ծերոպայի սեղանաւորական հրապարակներն—որք ընդհանրապէս ուղղութիւն կուտան—իրենք ալ անկարող են բան մ'ըսել կացութեանը վրայ։ Ընելու ուրիշ բան չկայ բայց եթէ արձանագրել ներկայացած իրողութիւններն և սպասել, առանց մեկնութիւններ տալու, որ ժամանակը կարգի բերէ հրապարակները։

—Փարիզի սակարանին մէջ երեքշաբթի օրը Պանք Օթոման նորէն 10 ֆրանք կը կորցնէր, և կինար 617 ½, Լոնտոն 5/16 կորցնելով կը գոցուէր 14.37ով։ Փարիզ Բէյ-ին ալ նոյն օրը 7 ½ ֆրանք կը կորնցուներ։ Սէլանիկ-ն. Պոլիս երկաթուղին ալ 5 ֆրանք։ Արեւելեան երկաթուղին Փարիզ 118.75 ֆրանք էր։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանը, կինը և դեսպանատան մէկ քանի պաշտօնեաներ, առջի օրը, Բելգիա պանկանատով պտոյտ մը կատարեցին Վերին Վոլգոյի մէջ և իրիկուան Բերա վերադարձան։

—Ռուսական դեսպանատան բժիշկ Տօքթ. Քարաքանովսքի, որ Օտեսա գացած էր իր ընտանիքը բերելու, մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՍԵՐԳԻԱԿԱՆ դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Թէրլան առջի օրը Սերպիա ուղեւորեցաւ՝ երեք ամսուան արձակուրդով։

ԱՆԱՄՆԱՌՈՒԺԱԿԱՆ վարժարանի քաղաքային ճիւղին մէջ յատուկ տեղեր պիտի շինուին՝ անդամակցութեան, քիմիագիտութեան, վիրաբուժութեան և ատամբանութեան դասերը զարձնական կերպով աւանդելու համար։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ընկերութիւնը խորհրդակցութիւններ կը կատարէ նոր գիծեր շինելու համար և աւ այդ ի մտոյ ձեռնհաս իշխանութեան պիտի դիմէ։

Նոր շինուելիք գիծերն են՝ Սուլթան Պայազիտէն Էմիրնէ Գաբու, Թօփգաբուէն Եէնիքուլէ, Էմին Էօնիւէն Էյուպ և ըստ կամս մինչեւ Քեաղրտխանէ, Ագապգաբուէն Գասրմ Փաշա ու Թաթավլա և Օրթաքէօյէն Արնաւուտքէօյ։

Ընկերութիւնը պիտի խնդրէ իր մենաշնորհը յիսուն տարի երկարել։ Թրամուէյի կառքերը փոխանակ ձիու՝ մեքենայով պիտի քաշուին։ Յետ այսորիկ բոլոր շինուելիք գիծերը զոյգ պիտի ըլլան. նոյնպէս այժմու գիծերն ալ զոյգ գիծի պիտի վերածուին։ Այժմու սալայատակները քառակուսի քարերէ պիտի շինուին։ Ընկերութիւնը համաձայնութիւն մը պիտի գոյացնէ քարափանց ընկերութեան հետ, որպէս զի Գարաբէյէն մինչեւ Թոփխանէ գիծ մը շինէ քարափանց վրայէն։

ՊՈԼՍՈՅ նամակատան աւանդներու ճիւղին նախորդ պաշտօնեայ Հալիմ պէյի հաշիւները քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովն իր քննութիւններն աւարտած և տեղեկագրած է Թղթատարական ու Հեռագրական վերատեսչութեան։ Այդ քննութենէն յայտնի եղած է թէ Հալիմ պէյ 544,470 ղրուշ իւրացուցած է։ Այդ գումարի 35,000 ղրուշին համար Հալիմ պէյ մուրհակներ ցոյց տուած է, որով յանձնաժողովը գիտցած է զայն, 10,700 ղրուշի համար ալ ըսած է թէ տէրերուն յանձնած է, սակայն ոչ է մուրհակ չէ կրցած ցոյց տալ. յանձնաժողովը խնդիրը ենթարկած է վերատեսչութեան Ժողովոյ որոշմանը։

ՊՐԻՒՍԷԼի մէջ գումարուած երկրագործական համաժողովին ատենագրութիւններու օրինակը, տեղւոյն օսմանեան դեսպանատան միջոցաւ, մայրաքաղաք պիտի զրկուի՝ երկրագործական նախարարութեան յանձնուելու համար։

ՏՈՒԹ. ՆԻՒՕԼ, տնօրէն միքրոպանանական «աշխատանոցին», շրջաբերական մը ուղղելով բոլոր բժիշկներու, հրահանգներ տուած է թէ տարբերուածները նիւթերն ինչ եղանակաւ նոյն աշխատանոցը պիտի զրկուին։ Նոյնպէս հաղորդած է տարբերման յատուկ տուրքերու սակացոյցը։

ԱՏԱՆԱՆ կը գրեն առ Սապոտ թէ Մէրսինի ամերիկեան նորընտիր հիւպատոս Պ. Բուիտան, Պէրութի ամերիկեան ընդհանուր հիւպատոս Պ. Ռիխն, որ առժամաբար Մէրսին եկած է, և Մէրսինի նաւահանգիստը գտնուող ամերիկեան ՄարիէՀոպ զրահաւորին հրամանատարն ու նաւապետն անցեալներն երկաթուղւոյ կառախումբով Ատանա գացեր են և ուղղակի կառապարան պաշտօնատունն երթալով այցելութիւն տուեր են կուսակալի փոխանորդ և նահանգին Տէֆթէրտար Միսհաթ էֆէնտիի, որ յետոյ կուսակալութեան թարգման Աւետիս էֆէնտիի հետ այցելութեան գացեր է քաղաքը գտնուող ամերիկացիներու բնակարանն, որ հիւրընկալուած էին ամերիկացի այդ հիւրեր։ Ասոնք իրիկունը Մէրսին վերադարձեր են։

Ամերիկացի այդ հիւպատոսներն, հրամանատարն ու նաւապետը Թարսուս ալ գացած ըլլալով, Միւքթիզատէ Սաադդ էֆէնտի իրենց սեղան մը տուեր է։ Ամերիկացիներն ալ հետեւեալ օրը Սաադդ էֆէնտին հրաւիրեր են Մէրսինի առջեւ գտնուող զրահաւորն, ուր պատուասիրեր են զայն։

ՍԱՄԱԹԻԱՅ հրդեհէն այրած չէնքերուն տեղ փայտաէջն կառուցանելու համար արտօնութիւն շնորհուած է, որովհետեւ տէրերն անկարող են, ըստ օրինի, զայն քարակիր շինելու։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդը աւարտած է այն քննութիւններն զորս կը կատարէր Սիրքէճիէն մինչեւ Այսթէֆանոս երկաթուղւոյ երկրորդ գիծ մը և Տէտէաղաճի առջեւ քարափ մը ու նաւահանգիստ մը շինելու վերաբերեալ ծրագրոյն վրայ։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ քարափին շինութեան համար ծանուցուեցաւ թէ Կայս. անձնական Գանձուն նախարարութեան և Պոլսոյ քարափանց ընկերութեան միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացած է։ ԼՕՔԼԻՆ կ'ըսէ թէ այդ լուր ստոյգ չէ։ թէ այդ խնդրոյն համար տակաւին համաձայնութիւն չէ գոյացած և թէ հոսազուրդին մասնակցողներն ամենէն յարմար պայմաններ առաջարկողին առաջարկութիւնը պիտի ընդունուի։

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ պաշտօնէից հանգստեան թոշակի սնտուկին համար Սապոէրի ըսած էր թէ ելքին ու մուտքին մէջ անհաւասարակշռութիւն մը տեսնելով, առ այժմ յետաձգուած է ամենաբոլորներու յայտնացումը, թէ տասը տարիէ ի վեր ասնտուկին հաշիւը տ

ԽՈՍՔ ՈՒ ՍԻՐՏ

(Շարունակություն)

Ամենքս ոտքի ելանք, ինչպես ասեցի, ու Ֆրանսիայի դեսպանը ասաց. «Ֆրանսիան ամենայն հոգեպես ուրախ է, որ Ձեր Գերազանցությունը ազատվեցաք ձեր թշնամիներից, ինչպես նաև Ձեզ ուրախություն է տալիս, որ Ձեր ազգը ազատվեց ձեր թշնամիներից։ Ֆրանսիան ամենայն հոգեպես ուրախ է

ՀՐԱՇԵԱԼԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,671,018
ՀԱՍՈՑԹ 1894 ՏԱՐԻՈՅ 2,906,678

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՏ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,444,600
ՀԱՍՈՑԹ 1894 ՏԱՐԻՈՅ 1,105,300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած գրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իրը ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վճասին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՑՄ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ջրգնացուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամագրերն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վայ տեղեկութիւն առնել ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան դեռնայարկ թիւ 22 և 23 ս. սենեակներն, առ ԻԼԼԻՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈՊԵԱՆ Գործակալ։ Դրամ վերոյիշեալ երեք Ընկերու[թեանց]

ԻԼԱՆ ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՄԻԼԻՐԻ

Ինչաթը սաքէրիէ իչուն մէվճուտ նումունէսի վէճէկ մագթուէ իյմայ իթիբարիէնէք միւրմէ չէրչիվէկէր իլէ գաթէպէր մէվգիի մէնագասայա գօնայարպագ թրչրինը էվվէլին 28ինճի ճումա իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի թէրտաբը 100ա 5 թէնզիլաթներն գապաւլը մուգապիրէր օյուուղնասան թալիպ օլմնիարրն ինչաթը սաքէրիէ պայրէսինէ միւրաճաաթի իթմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 45 2—3

Սիմ Մէհիտիյէ 19 դրչ. տան

32,000 դրչ. Գապը-բէօյիւնտէ Գուչ Տիլինտէ 80½ մէթրօ միւրապպանտէ 2 գաթլը միւճէտտէտէն ինչա օլունճագ քեարկիր ժանտարմա գարաղոլհանէսի։

13,450 դրչ. Իսկիլիտարա Այազմատա 50 մէթրօ միւրապպանտէ 1 գաթլը միւճէտտէտէն ինչա օլունճագ քեարկիր ժանտարմա գարաղոլհանէսի։

150 դրչ. Գասրմ-Փաշատա Եահիա Բէքհիւսա մահալլէսինտէքի ժանտարմա գարաղոլհանէսինին պաղը թամիրաթը վէ օրուզ վէ պօրու վէ թամիրի։

210 դրչ. Հաթայ գաբուրնտաքի ժանտարմա գարաղոլհանէսինին քիրէմիտ ագթարմասը իլէ օրուզ վէ պօրու թամիրի։

750 դրչ. ժանտարմա տայիրէսինին խարապ գաբու վէ չէրչիվէկէրինին թամիրի վէ խալա թաշլարընին թաթկիրի։

1950 դրչ. Մէկագզի մուխթէլիֆէտ 10 պապ ժանտարմա գարաղոլհանէսինին սբվա վէ պատանա թամիր վէ թալասը։

6500 դրչ. Գուզղունճուքտա ժանտարմա գարաղոլհանէսինին հէտմիէտ թէճիտէն ինչաբը։

Միւճէտտէտէն ինչա վէ թամիրաթ իշրա օլունճագ ժանտարմա գարաղոլհանէսէրինին ամէլիաթը մագթուէսի ինտ էլ միւնասասա պալատէքի պէտէլաթ իլէ թալիպլերի եօհտէլէրինտէ թէգարուր իթտիկինտէն վէ Թրչրինը էվվէլին 28ինճի ճումա իրթէսի կիւնիւ իհալէի գաթիէլերի մուգարբէր իտուկինտէն պէտէլաթը մէգքիւրէնին թէնզիլինէ թալիպ օյանլարրն քէֆիլլեր լէմէն ինչաթը սաքէրիէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 46 2—3

Լ.Ա ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳԱՓԱՐ

771,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն յԵրբոյ

Փարիզ, 16, Պուլվար տէ գիթալիէն. 1,3, իր Լը Բէլիթէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ

1845ին հիմնուելէն ի վեր

Ապահովագրեալներու վճարուած	955,000000
1893ի դրութեամբ	
Ապահովագրեալներու վճարուած	78,000000
Հասոյթ	175,000000
Նոր ապահովագրութիւնք ի Մէջ	180,000000
1894 յունուար 1	
Աւանդը եւ անշարժ կալ. յիւրաքանչիւր	30,000000
Ցանկեալ դրամագլուխ	88,000000
Աղքի ապահովագրութիւնք ի Մէջ	37,000000

Տնօրէնութեան գործունէութիւն

Շահաբաժինները, բարգաւանքի և ապահովագրեալներու վերադարձմամբ ի դէպ մահու։

Գործակալութեան նոր եղանակ

Ընկերութեան կողմանէ ԱՆՄՈՐԹԵԼԻ ակնեալ Առաջին տարւոյն լրանալն պէս ԱՄԱՆՑ ՎՆԱՍԱՀՈՒԹԻՒՆ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան։

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

188 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ եւ ԸՆԿ.
Վարչական փողոց, Վէթիաթիս խան, Ղալաթիա

ՆՈՐ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆՔ
ԲԻՒՐՕՅԻ ԵՒ ԸՆԿ.
8, ՎԻՒԼԷՆ ՓՈՂՈՑ, ՓԱՐԻԶ
NOUVEAUX PARFUMS
ԼԻՍՔԷՌԼ—ՓՈՇԻ—ԱՃԱՌ
Քանանիա
Պարսկական եղրեւանի
Մրեկի տէ պուա
Եղանչիօզա
Լուբրէ էա
Սպիտակ հիրիկ
Ապարանոս հիրիկ
Լուի Ֆէ.
Ռոզինա
Իլանգ-իլանգ
Ճերմակ մանուշակ
Էմբէռիալ Ռիւս
Եւ բոլոր ծանօթ հոտերը
Կ. Պոլիս, Թիթոս, Մէզիքի, Նալբան, Հիսար, Սիմոնօֆ A.

SWIFT

ԱՅՍ ՊԻՍԻԼԷՔՐ ՄԻԱՅՆ ԳՆՆԵԼԻ

որ շքնուած է հռչակաւոր ՍՊԷՅՈ գինագործարանին կողմէ։ ՍՈՒԻՖԹ պիսիքլէքը ամենէն ծանօթն ու հռչակաւորն է։ Հատատուն, վայելուչ, արագ, անմրցելի 1895ի նմուշարանին մէջ առաջին մրցանակը շահած է։ Կը ծախուի Նիքիթիզ էրպէնի ըով, Պոլիս Գաճէն Քարու Թիւ 2 եւ Ղալաթիա Մահմուտիյէ փողոց Թիւ 22 ու 31։

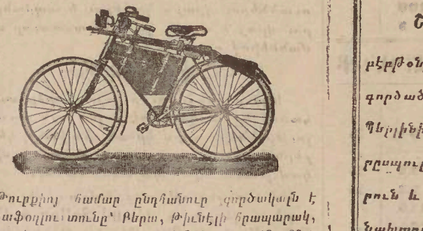

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալն է Սարաֆիոլու տունը՝ Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, Բ. յարկ։ 366 48—80

ՆՈՐ ՈՒՂԵՑՈՒՑ

ՄԷՍԱԺԷՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի է Ծուեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ Ծովու նաւահանգիստներուն (երթուղարձին հանդիպելով ի Հավր։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիաէ եկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ սեպտ. 21էն, դէպի Պիրէոն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, սեպ. 28էն սկսեալ, դէպի Քալամատա, (փոքրիկակի Քաֆաբօրօ) Ճրա, Սէլանիկ, Տէրտ Ագաճ, փոքրիկակի Ֆավա ա, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոնն, ամեն ուրբաթ, առտուան ժամ 9ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէրտ Ագաճ (փոքրիկակի Քավալա), հոկտ. 11էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէ. նէն, հոկտ. 18էն սկսեալ։

Բաց ասած, ամեն տասնհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 11էն սկսեալ Սուրբոյ գծին շոգենաւը Կ Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպի Մարսիլիա մէջն Իզմիր ու Պիրէոն հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Հոկտ. 3էն սկսեալ, հինգշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, ամեն տասնհինգ օրը։ Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր (առանց ուրիշ շոգենաւ փոխադրութեան) Վանի, Սամսա, Փոփրախակի Հալդոս, Պէրուն, Լաչիսթա, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Լաթաքիա, Բրիգոլի, Նոքէն Պէրուն, Ալեքսանդրիա, Մարսիլիա՝ ուրիշ նաւ փոխադրութեամբ, Պէրուն դէպ ի Եափա եւ Բոր-Սայիտ։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՕՍԻՍԿԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամսեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 7էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼԻ-ՊԱԹՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ տա Նրինգօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի կէսօրին դէպ ի Նամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում։ 425

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

Այս թմբուկներն են. — Թերտինան ժան, փիմենտօ Փարիզի առողջապահական եւ զինական ընկերութիւն։ Վոն Հարմկ Ռօս, տոքթ. Տոքթ. Դուսէֆ, բրոֆէսոր եւ քիմիագէտ Սոֆեան եւ Գուլկարիոյ իշխանին։ Ս. Սպրագի, բրոֆէսոր եւ Գուրջիի քիմիական հանալարանին տնօրէն։ Տոքթոր Գեռնար բրոֆէսոր քիմիագիտութեան եւ բժշկ Գուրջիի արքայական պալատ։ Տոքթ. Միրի, անդամ բժշկական ընկերութեան Պոլսոյ։ Բ. Սինէրոս, քիմիագէտ վկայեալ Զուրիխի համալսարանէն։ եւ հռչակաւոր բժիշկներէն, ինչպէս Տոքթ. Զամբաքօ փաշա ի Պոլիս. Տոքթ. Բոմանարդալ ա. ռաջին բժիշկ եղիպտոսի խեդիվին, Տոքթ. Ս. Զանկրօլա, առաջին բ'ժիշկ Ցունաց հիւանդանոցին Ալեքսանդրիոյ, եւ Ամէրի համալսարանին բրոֆէսոր եւ հիւանդանոցներու տնօրէն Տոքթ. Օրգանիտէլ, Դ. Ագիէնտուլ, Քարամիրա. Հանիմիրալի Քոնսոլ, Զինի, Կալվանի, Մարաբ։ Ս. Ի. եւ Ա. Մեհաբա գործարանը յանձն կնանէ վճարել 100,000 Ֆրանք անոր որ կարենայ հաստատել թէ իր բոնեակին զուտ Գինանը համար հրապարակ հանած անուններն ու տիտղոսները ճշմարիտ չեն, եւ սոնց վկայականները իր գործարանն այցելուներուն ապահովագրեալներուն ներքեւ դրուած ըլլալը կը ծանուցանէ։

Ա յսրան վկայագիր, պատուոյ միտալ, արքայական տիտղոս եւ հռչակաւոր գիտուններու կողմէ յանձնարարուած այս ՄԵԳԱՔՍԱՄ ԿՈՆԵԱՔԸ զուտ եւ ամենարնտիր ըլլալու մասին բնաւ տարակոյս չի մնար, որով նախամեծար կը համարուի։

Ընդհանուր ներկայացուցիչք ի Թուրքիա, ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՈՊՈՒԼՈ ԵՂԲԱՐՔ, Մոմճանէ Քիւ. 42, Ղալաթիա։

LA VIGNE—ԱՃԳԻ

ԳՈՆԵԱՔԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ Ի ԳԻՐԷՌՈՆ

EAU DE VIE DE VIN—COGNAC SUPERIEUR

ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ՀԻՆ ԳԻՆԻԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԳՈՆԵԱՔ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ԹՆԴԻՐ

ՑՈՒՆԱՑ ԹԱԳԱՒՈՐՆ ՍՏԱՑԱԾ Է Ս. ՓՐԿՉԻ ԱՍՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆԸ Հայթայթելի Ցունաց Թագաւորին եւ Գահաժառանգ Քանսթանտէն իշխանին, ու Սերպիոյ Այեքսանդր Թագաւորին։

Ալ եւ այլ յուցահանդէսներէ ստացած 12 մեծ մրցանակներէ, պատուոյ վկայականէ եւ ոսկի մրցաներէ զատ, վարձատրուած է նաեւ 1894 ի Անկերսի բոնարանի յուցահանդէսէն, Վիեննայի, Բրայսի եւ ոսկի արդի արուեստահանդէսներէն՝ ոսկի մրցաներով, իբրեւ ազնիւ գինիի ոգի (eau de vie de vin) պատուոյ վկայագիր ստացած է 1894 Ապրիլի 4ին, 1895 Մարտարոյի, 1893 Մէկնդ-էթիէնի ոսկի խաչով դանդրեմ.մեծ մրցանակ ոսկի խաչով մէկտեղ 1895 ի Գիրոնանի, Ժրնէվի մրցանակ խաղողի գինիով պատրաստուած բոնեաց։

Ասոնցմէ զատ Պրուսէլի «առաջաբանական յառաջդիմութիւն» ընկերութիւնը Մեհաբան բոնեակի պատուանշանները եւ անոր մեծ մրցանակները ստացած ըլլալն խմանալով սոյ. գործարանի տնօրէն Գ. Սիրիրտիոն Մեհաբան պատուոյ անդամ ընտրած է իրեն եւ վկայագիր ու միտալ-խաչ մը գրկած է։ Նմանապէս Փարիզի երկրագործական, ճեռազործական եւ վաճառականական ակադեմի գինին անդամ ընտրած է եւ վկայագիր տուած։

Ս. եւ Ի. եւ Ա. Մեհաբայի բոնեակը որ Ֆրանսական սիսդէմի վրայ երեք մերենայով կը պատրաստուի

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈԶԱԿ ՎԱՍՏԿԱԾ Է

Սոյն գ ծնարանին տարեկան արտադրութիւնը կը հասնի 1,200,000 շիշ բոնեակի

Թուրքիոյ, Եգիպտոսի, Պարսկաստանի, Արաբիոյ, Ռուսիոյ, Գերմանիոյ, Գալլիայի եւ Բելգիոյ, ու Հնդկաստանի եւ Ամերիկայի այլ եւ այլ քաղաքներ զրկուած գնաւորներու տարեկան բանակումը նեղ, ինչպէս պաշտօնապէս կը հաստատուն շոգ նաւային ընկերութեան գործակալ. թիւններն ու Գիրէոնի բաղաքապետիր. 35,000 տոնաւոր եւ 900 տոնաւոր. — Գահեսար վաճառքին քանակն է 600,000 օկա ը կը գտնուի ի Գիրէոն Արեւելիա, Ալիբէր, Նիբիրա, Բարսենակոլոն, Բաբոխոլիա փողոցներու՝ եւ Երկանուլի կնոր.ոնատեղին գտնուած Հոմը գնաւոր տեղիներու մէջ։

Զուտ միսրեղ խաղողի գինիէ պատրաստուած այս Մեհաբա բոնեակին ճշմարիտ ըլլալու մասին նուճնատանի եւ օտարազգի մեծարանաց քիմիագէտներու կողմէ տարբարուծում կատարուած է։

Ա յս թմբուկներն են. — Թերտինան ժան, փիմենտօ Փարիզի առողջապահական եւ զինական ընկերութիւն։ Վոն Հարմկ Ռօս, տոքթ. Տոքթ. Դուսէֆ, բրոֆէսոր եւ քիմիագէտ Սոֆեան եւ Գուլկարիոյ իշխանին։ Ս. Սպրագի, բրոֆէսոր եւ Գուրջիի քիմիական համալսարանին տնօրէն։ Տոքթոր Գեռնար բրոֆէսոր քիմիագիտութեան եւ բժշկ Գուրջիի արքայական պալատ։ Տոքթ. Միրի, անդամ բժշկական ընկերութեան Պոլսոյ։ Բ. Սինէրոս, քիմիագէտ վկայեալ Զուրիխի համալսարանէն։ եւ հռչակաւոր բժիշկներէն, ինչպէս Տոքթ. Զամբաքօ փաշա ի Պոլիս. Տոքթ. Բոմանարդալ ա. ռաջին բժիշկ եղիպտոսի խեդիվին, Տոքթ. Ս. Զանկրօլա, առաջին բ'ժիշկ Ցունաց հիւանդանոցին Ալեքսանդրիոյ, եւ Ամէրի համալսարանին բրոֆէսոր եւ հիւանդանոցներու տնօրէն Տոքթ. Օրգանիտէլ, Դ. Ագիէնտուլ, Քարամիրա. Հանիմիրալի Քոնսոլ, Զինի, Կալվանի, Մարաբ։ Ս. Ի. եւ Ա. Մեհաբա գործարանը յանձն կնանէ վճարել 100,000 Ֆրանք անոր որ կարենայ հաստատել թէ իր բոնեակին զուտ Գինանը համար հրապարակ հանած անուններն ու տիտղոսները ճշմարիտ չեն, եւ սոնց վկայականները իր գործարանն այցելուներուն ապահովագրեալներուն ներքեւ դրուած ըլլալը կը ծանուցանէ։

Ա յսրան վկայագիր, պատուոյ միտալ, արքայական տիտղոս եւ հռչակաւոր գիտուններու կողմէ յանձնարարուած այս ՄԵԳԱՔՍԱՄ ԿՈՆԵԱՔԸ զուտ եւ ամենարնտիր ըլլալու մասին բնաւ տարակոյս չի մնար, որով նախամեծար կը համարուի։

Ընդհանուր ներկայացուցիչք ի Թուրքիա, ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՈՊՈՒԼՈ ԵՂԲԱՐՔ, Մոմճանէ Քիւ. 42, Ղալաթիա։

SELS EFFERVESCENTS LE PERDRIEL

SELS DE LITHINE Effervescents LE PERDRIEL
Contre la Goutte, la Gravelle et les Rhumatismes
Assimilation Sûre.

ANTIPYRINE Effervescente LE PERDRIEL
Contre Douleurs, Migraines, Mal de Mer, etc.
Ne produisant ni Crampes ni Nausées.

LE PERDRIEL et Cie, Paris.

ԳՈՒԻԼ ԱՆՁԱՄԲ ՇԻՆԵԼԻՔ

ԻՐ ՑՈՅՑ ԽՆԱՅՈՂԱԲԱՐ

ԶԵՐ ՀԱՆՔԱՑԻՆ ԶՈՒՐԸ

Համամսան բնական ջուրերու գաւային

COMPRIMÉS DE VICHY ով,

որոնք պատրաստուած են

ՎԻՇԻԻ

Հայոցաւոր Ջուրերէ Հանուած գաւերով

Վաղիրներու Ֆրանսական պետութեան

Ժամանակ բրիւնէի եւ Ընկ. Վիրդորիա ծառուղի, Փարիզ

Վարձակալ Ընկ. Վիշիի, Փարիզ-Շարանիկ եւ Ընկ. Փարիզ։ 384

Իր անարատութեան պատճառաւ

ՇԱԲՕԹՕ

բէբեթօնը միակն է որ կը գործածուի Գ. Բաաքէօսի, Գերլինի, Վիեննայի և Բեռլրլպուրգի աշխատանոցնե. րուն և Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան կողմէ։

ԱԶԳՈՒԻՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒՄ

ՇԱԲՕԹՕԻ ԳԻՆԻ

ԲԷԲԻՍԻՆԵԱՆ ԲԷԲԵԹՕՆԻ

VIN CHAPOTEAUT

Բէբեթօնն, որ իրր ամենայաւ սնունդ ծանօթ է, կովի մսին մարսողութեան արդիւնքն է՝ բէբեթինի և կամ Եղան իսկ սառամբրնի միջոցաւ։ Այդ կերպով կը սնուցանեն հիւանդները, նոր ապաքինածները, ինչպէս նաև այն անձերն, որք ունին հիւծուած առաջ հիւսն անարիւնութիւն, սնուցանելէ նողկանք, տենդ, չաքարախտ, թոքախտ, թանչք, ուռեցք, քանչէս., ստամոքսի ու լեարդի հիւանդութիւն՝ տաք երկիրներ բնակելէ յառաջ եկած։

ՇԱԲՕԹՕ, 8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ, և բոլոր դեղատանաց մէջ։ A.

ՍԻՏՆԷՑ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵՒՐՕՓԷԻ ԳԱԼՏԸՐԸՄ ԳԷՈՐԳ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Սուրց զանկիներ Սնգլիոյ Շէֆիլտ հաղարին հանի Նօվիլ եւ Որդիք գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ հետեւեալ մեհանհոնեալ մարխան կը կրեն։ Ոմանք այդ զանկիներու կեղծ կը տեսնեն եւ անգլիական տառեր, չեռնչդրոներ գրուած կը գտնեն, որոնք նոյն գործարանին արժէքաւոր զանկիներուն վարկը կը նսեմեն։

Հանի Նօվիլ եւ որդւոյ գործարանին արտադրութիւնք այս մասնաւոր մարխան կը կրեն։ Կեղծիրեն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն դնել զանկիներու, ածիլիներու, կերոցներու եւ մկրատներու վրայ գտնուած մարխին անգլիական տառերուն։

Այս գործարան 1700 տարւոյն ապրիլ 26 ին հաստատուած է։

Սիտնէյ Նօվիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամարկղներու ամենէն մեծ Միլլէր գործարանի։

Այդ դրամարկղներ ամեն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ։ Փոխարէնները ցոյց պիտի տան ինչ վկայականներ, ոմանք կը հաստատեն Միլլէրի դրամարկղներու տարեկանութիւնը։

Սիտնէյ Նօվիլ եւ ընկերութեան անգլիական վաճառատան մէջ կը գտնուին ճաշ լաւ տեսակէ դգալներ, պատառաքաղներ, դանակներ ու սեղանի զանազան ասպաներ ինչպէս նաեւ առանձն բլուէ դգալներ, պատառաքաղներ եւ այլն։ Նոյնպէս գաղանի փոկեր ու մուրներ, ոչխարի յատուկ լամպարներ, սրանցներու մէջ կոխուելու լամպարներ, ցամաքային ու ճանապարհային գինեւարարանաց յատուկ կոնակներ, հոբիայի մեհենաներ եւ այլն։

Հեռաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ տաս։

Գ.

ՖՐԱՆՑ ԹԱՄ

ՀԱՆՔԱՆՑՔԻՉ ԳԵՂԱՐՎԵՍՏ ՍԱՌԼԹԵՆԻՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ

13, — Ընկա, Թաւամ ախիր թիւնէլ, 13

Մեհրանոց վառարաններու, շրմինէներու, լոգարաններու եւ խոնարաններու՝ երկաթէ, ֆայանսէ եւ անկիզ ադիւռ.

Դերազանց տեսակէ նիւթեր երաշխաւորուած եւ բանաւոր գիներով։

L'ANCRE ԼԱՆՔՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵՆԱՑԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱՒԱՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏՈՒՐԱՏՈՒԱԾ

ԸՐԱՆՇԵԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴՈՒՄԱՐ 126 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ

1871ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 ՎԱՃԱՌՈՒԱԾ ԴՈՒՄԱՐ 180 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գ. Գ. Կոմս Էտ'ոն Զիշի, կայս. եւ արք. Ներքին խո հրգական, նախագահ
» Թոմաս Հոնոս, գեր-նախագահ
» Թօգէֆ Հոնոս, կայս. եւ արք. Ներքին խորհրդական
» Թօլոման Նարօ » » » »
Անթուան Բրարէշ տ'Օսմէն
Թէոտոր Բոնգէն
Ժան տը Վէնինկ - Ինկէնհայմ

Գլխաւոր Տնտեսէ

Գ. ԺԱՆ ՄՈՒՌ, կայս. արք. խորհ գական

Ընդհանուր Դործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարաֆիոլու, ԼԻՕՆԼԻ ՊՈՆՏԻ Դիւր. Դործակալ, ՄԻՔԱԷԼ ՏԷՐ ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ Կ. Պոլիս, Գոճամանօղլու խան Թիւ 7։ 302

Royal Windsor

ՀՈԶԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԷ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունիք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցած են կամ կը թափի՞ն։ Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէք Ռոյալ Վինտզորի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան տաեին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափին։ Այս դեղ, որուն տերը չքաւորամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի ղրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վէրէյնի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Ռոյալ Վինտզորի ծախուած տեղերը։